

A SZÜLŐI NEVELÉSI STÍLUS KAPCSOLATA AZ ELSAJÁTÍTÁSI MOTIVÁCIÓVAL

Kis Noémi *, Józsa Krisztián **

** SZTE Neveléstudományi MA szak*

*** SZTE Neveléstudományi Intézet*

Kulcsszavak: tanulási motiváció; családi háttér

A családi háttér személyiségfejlődésre gyakorolt hatását számos kutatás kimutatta, azonban konkrét hatásmechanizmusáról kevés empirikus adat áll rendelkezésünkre. A szocioökonómiai státusz a leggyakrabban használt családháttér-változó, ám a tanulási motivációra gyakorolt hatása a korábbi kutatások alapján nem egyértelmű. A családi környezet hatásai közé sorolhatóak a szülői nevelői stílusok, ugyanakkor ezek tanulási motivációra gyakorolt befolyása még kevésbé ismert.

Kutatásunkban 4. (n=173) és 7. évfolyamon (n=126) tártuk fel a gyermek, illetve a szülő által észlelt szülői nevelői stílus és az elsajátítási motiváció közötti kapcsolatot. Azt feltételeztük, hogy a támogató családi környezet pozitívan hat az elsajátítási motiváció alakulására. Vizsgálatunkban az Elsajátítási Motiváció Kérdőívet (H-DMQ), a Szülői Bánásmód Kérdőívet (H-PBI) és a Gyermekevelési Kérdőívet (CMBI) alkalmaztuk. A mérőeszközök Cronbach- α értékei 0,6–0,9 közöttiek.

Mindkét évfolyamon minél magasabb szintű a szülői szeretet-törődés, a gyermek elsajátítási motívumai annál fejlettebbek. Különösen akkor, ha a korlátozás-túlvédés szintje alacsony. A szülői bánásmód két dimenziója közül jellemzően a szeretet-törődés mutat összefüggést az elsajátítási motívumokkal, elsősorban az ugyanazon értékelő által leírtakkal. A korlátozás-túlvédés esetében nem mutatható ki direkt kapcsolat.

Az elsajátítási motivációra a család által kifejtett befolyásoló erő megragadására a szülői nevelési eljárások vizsgálatunk szerint alkalmasak lehetnek. Eredményeink alapján egyúttal azt is feltételezhetjük, hogy a szülői nevelési stílus változtatásával az elsajátítási motívumok befolyásolhatók, adott esetben fejleszthetők.

A kutatást az OTKA K 83850 és az MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport támogatta.